

II. DIALOGI EKUMENICZNE I MIĘDZYRELIGIJNE

Studia Oecumenica 6
Opole 2006

PRZEMYSŁAW KANTYKA
Lublin – Kielce

ŚWIĘTOŚĆ KOŚCIOŁA I ŚWIĘTOŚĆ CHRZEŚCIJANINA W DOKTRYNIE METODYSTYCZNEJ I DIALOGU KATOLICKO-METODYSTYCZNYM

Od wczesnych wieków chrześcijaństwa Kościół określany był jako święty. Cecha ta, występująca już w symbolu apostoelskim z II wieku¹, jest prawdopodobnie najstarszą z czterech cech charakterystycznych Kościoła, które w 381 r. Sobór Konstantynopoliński I zawarł w Symbolu, potwierdzającym *Credo* sformułowane na Soborze w Nicei w 325 r. Od tej pory zawarte w nicejsko-konstantynopolińskim *Credo*² tzw. noty Kościoła: jedność, świętość, katolickość i apostołskość traktowane są nie tylko jako wyróżniki Kościoła, pozwalające określić, gdzie jest Kościół prawdziwy, lecz także stanowią podstawę do autorefleksji Kościoła na temat swej natury.

Credo nicejsko-konstantynopolińskie przyjmowane jest powszechnie przez Kościół rzymskokatolicki, Kościoły prawosławne, a także większość wyznań po-

¹ Por. A. DULLES, *Models of the Church*, New York 1974, 116.

² K. Schatz zauważa, że „*Credo* to, przyjęte w Chalcedonie jako dzieło soboru z 381 roku, nie jest wspomniane w żadnym ze współczesnych mu źródeł, odnoszących się do soboru z 381 roku. Dlatego też od czasów Harnacka wciąż podnoszono wątpliwości, czy rzeczywiście pochodzi ono z tego soboru. Dziś na ogół potwierdza się jego autentyczność” TENZE, *Sobory Powszechne – punkty zwrotne w historii Kościoła*, Kraków 2002, 42-43.

reformacyjnych. Metodyści, mający swe korzenie doktrynalne w anglikanizmie³, przejęli zeń zwyczaj uznawania autorytetu starożytnych wyznań wiary. Tak więc świętość Kościoła obecna jest niezmiennie w teologicznej refleksji metodystów. Jednocześnie metodyzm kładzie ogromny nacisk na osobistą świętość chrześcijanina⁴. Oba te zagadnienia znalazły swe odzwierciedlenie w dokumentach dialogu katolicko-metodystycznego na forum światowym.

1. W doktrynie metodystycznej

Trzynasty metodystyczny *Artykuł wiary* podaje zwięzłą definicję Kościoła: „Widzialny Kościół Jezusa Chrystusa jest zgromadzeniem ludzi wierzących, w którym głoszone jest czyste Słowo Boże i udzielane są prawowicie sakramenty z zachowaniem obrządków zgodnych z nakazami Chrystusa”⁵. Definicja ta nie odnosi się wyłącznie do Kościoła metodystycznego, lecz do Kościoła powszechnego i jest zgodna ze wspólną tradycją protestancką⁶. Choć nie ma w niej zawartych tzw. not Kościoła: jedności, świętości, katolickości (powszechności) i apostołskości, nie oznacza to jednak ich pominięcia w doktrynie metodystycznej. *Artykuły wiary*, w większości przejęte z anglikanizmu, nie stanowią wyznania opozycyjnego do *Credo* apostołskiego, nicejskiego czy chalcedońskiego. Również skrócony katechizm wydany przez Światową Radę Metodystyczną nie podaje „not” Kościoła w odpowiedzi na pytanie „Czym jest Kościół Jezusa Chrystusa?”, lecz powołuje się na przyjęcie przez metodystów „wspólnego dziedzictwa wszystkich chrześcijan”⁷. Starożytne, tradycyjne wyznania wiary metodyści uznają za integralną część swego chrześcijańskiego dziedzictwa doktrynalnego, co potwierdza *Księga dyscypliny*⁸, odpowiednik prawa kanonicznego w Kościele rzymskokatolickim.

W teże *Księdze dyscypliny*, wydanej w 2000 r., zawarte zostały podstawy doktrynalne Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego⁹, a w nich znalazło się odniesienie

³ Na temat miejsca Symboli wiary w anglikanizmie zob. P. KANTYKA, *Autorytet w Kościele. Dialog katolicko-anglikański na forum światowym*, Lublin 2004, 34-36.

⁴ Zob. T.A. LANGFORD, *Practical Divinity. Theology in the Wesleyan Tradition*, Nashville 1998², 116-120.

⁵ Metodyzm przejął z anglikanizmu tzw. „Artykuły Religii” (czy: „Artykuły Wiary”), czyli zbiór zasad doktrynalnych, ograniczając ich liczbę do 25. Oficjalny tekst angielski w: *The Book of Discipline of the United Methodist Church 2000*, Nashville 2000, 59-71. Tłumaczenie polskie zaczerpnięto z częściowego oficjalnego tłumaczenia *Księgi Dyscypliny* na język polski, zamieszczonego w periodyku „Methodos” (2002) 1, 3-154, tu: 78.

⁶ Zob. T.E. CAMPBELL, *Methodist Doctrine. The Essentials*, Nashville 1999, 64-65.

⁷ *Basic of Christian Conversion and Discipleship*, in: *The Faith Sharing New Testament with Psalms*, prepared by H.E. FOX, G.E. MORRIS, Nashville: Cokesbury 1996, 21.

⁸ *The Book of Discipline*, 42, 44; *Księga dyscypliny*, 53, 55.

⁹ Zjednoczony Kościół Metodystyczny (United Methodist Church, =UMC) powstał w 1968 r. w wyniku połączenia Kościoła Metodystycznego (Methodist Church) z Kościołem Zjednoczonych

do not Kościoła: „Nasza jedność potwierdzona jest w historycznych *credach*, w których wyznajemy wiarę w jeden, święty, powszechny i apostołski Kościół”¹⁰.

Wymienione przez *Księgę dyscypliny* noty Kościoła, w tym świętość, rozumiane są jako opis stanu idealnego, do którego Kościół dopiero podąża. T. E. Campbell zauważa, że model Kościoła opisany w *credo* jest jedynie częściowo rozpoznawalny w Kościele już istniejącym w świecie, natomiast stanowi cel wytyczony przez Boga wspólnocie chrześcijan¹¹. Sam Wesley nauczał, że Kościół jest święty ze względu na świętość – choć w różnym stopniu – każdego z jego członków, ta zaś pochodzi ze świętości Boga¹². Kościół jest święty, jako że powołany jest by być „nie z tego świata”, obecnie jednak jego świętość jest tylko częściowa¹³. Kościół jest więc święty mimo swej niedoskonałości, ponieważ jego świętość nie wynika z własnych jego działań. Źródłem świętości całego Kościoła, jak i poszczególnych jego członków jest Chrystus, zaś udzielana jest ona przez Ducha Świętego¹⁴. Świętość Kościoła oparta jest na łasce, przewodzącej chrześcijańskiemu życiu i umożliwiającej mu osiągnięcie dojrzałości: od wiary usprawiedliwiającej (*justifying faith*) do jej pełni w uświęceniu¹⁵. Jest to swoista synergia łaski Bożej „pracującej wspólnie” z ludzkością, wzbudzającą odpowiedź wiary, bez której sama łaska pozostawałaby bezsilna¹⁶.

Teologia metodystyczna, skupiona na praktycznej pobożności¹⁷, zasadniczo nie rozwija akademickich rozważań nad świętością samego Kościoła, lecz koncentruje się na osobistej świętości chrześcijanina. Pragnienie bycia świętym towarzyszyło

Braci Ewangelickich (Evangelical United Brethren); jest najliczniejszą wspólnotą metodystyczną spośród tworzących Światową Radę Metodystyczną (World Methodist Council). Metodizm typu brytyjskiego, znacznie mniejszy liczebnie, w zasadniczych kwestiach nie odstaje doktrynalnie od metodyzmu typu amerykańskiego (UMC), nie posiada jednak struktury episkopalnej. W najnowszym *Porozumieniu* (*An Anglican-Methodist Covenant: Common Statement of the Formal Conversions between the Methodist Church of Great Britain and the Church of England*, London 2001, dalej: AMC) będącym wynikiem dialogu pomiędzy brytyjskimi Kościołami anglikańskimi i brytyjskimi Kościołami metodystycznymi znalazły się zapisy o możliwości wprowadzenia do metodyzmu brytyjskiego ordynacji episkopalnej (AMC 174).

¹⁰ *The Book of Discipline*, 44; *Księga dyscypliny*, 55.

¹¹ TENZE, *Methodist Doctrine*, 66.

¹² „The Church is called «holy» because it is holy; because every member thereof is holy, though in different degrees, as he that called them is holy” J. WESLEY, *Works* VI, 328. Cyt. za: John Wesley, red. A.C. OUTLER, Oxford 1964, 316.

¹³ POR. T.E. CAMPBELL, *Methodist Doctrine*, 66.

¹⁴ POR. T.B. BRITAIN, *W co wierzą metodyści i dlaczego*, Warszawa 2002, 85.

¹⁵ POR. A.C. OUTLER, *Do Methodists Have a Doctrine of the Church?*, w: *The Wesleyan Theological Heritage. Essays of Albert C. Outler*, red. T.C. ODEN, L.R. LONGDEN, Grand Rapids 1991, 218; A. SHIER-JONES, *A Work in progress. Methodists Doing Theology*, Peterborough 2005, 246-247.

¹⁶ POR. M. JONES, *Growing in Grace and Holiness*, w: *Unmasking Methodist Theology*, red. C. MARSH, B. BECK, A. SHIER-JONES, H. WAREING, New York – London 2004, 161.

¹⁷ Polega ona na „wprowadzeniu w czyn prawdziwego chrześcijaństwa w życiu wiernych” *The Book of Discipline*, 45; *Księga dyscypliny*, 56.

przyszłemu założycielowi metodyzmu już od młodych lat¹⁸. Nic więc dziwnego, że historia metodyzmu rozpoczyna się od założenia małego zrzeczenia, (prze)zwanego Klubem Świętym (*The Holy Club*)¹⁹. Sam Wesley określał świętość jako „odyskowanie obrazu Bożego, odnowienie duszy na Jego podobieństwo”²⁰. Świętość używana jest w procesie uświęcania, który rozpoczyna się „nowym narodzeniem” i dokonuje dzięki uświęcającej łasce Bożej²¹. Proces ten prowadzi chrześcijanina do chrześcijańskiej doskonałości, którą Wesley opisał jako „serce nieustannie wypełnione miłością do Boga i bliźniego”²². Uświęcenie zaczyna się od usprawiedliwienia²³ i tak, jak usprawiedliwienie, otrzymywane jest przez wiarę (*by faith*)²⁴. Oznacza zamieszkanie Ducha Bożego w człowieku, który uświęca go przez to, że wie dzie go ostatecznie do doskonałości w miłości, tj. do triumfu nad grzesznymi pożądaniami i samolubnymi motywacjami²⁵. Ponadto uświęcenie oznacza poświęcenie życia Bogu i Jego celom²⁶. To uświęcenie jest działaniem Bożym – człowiek sam z siebie nie może oczyścić się uczynić świętym. W proces uświęcenia człowieka zaangażowana jest cała Trójca Święta: dokonuje się ono według planu Ojca (1 Tes 4,3; 5,23), przez modlitwę (J 17,17), cierpienie i śmierć Chrystusa (Ef 5,26n; Hbr 13,12), mocą działającego w nas Ducha Świętego (1 P 1,2; 1 Kor 6,11)²⁷.

Dla Wesleya „świętość serca i życia” – zarówno wewnętrzna (odnowienie obrazu Bożego w człowieku), jak zewnętrzna (aktualna, rzeczywista prawość) – stanowią cel zbawienia. W tradycji wesleyańskiej świętość nie jest stanem anormalnym, lecz raczej powrotem do normalnego stanu, jaki Bóg zaplanował dla istoty ludzkiej. Założyciel metodyzmu wierzył mocno, że każdy może zostać świętym już w tym życiu, poprzez działanie przeobrażającej łaski Bożej (*God's transforming grace*)²⁸.

¹⁸ R.P. HEITZENRATER, *Wesley and the People Called Methodists*, Nashville 1995, 36-37.

¹⁹ Por. A. KLESZCZYŃSKI, *Metodyści*, w: *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, red. W. HRYNIEWICZ, J.S. GAJEK, S.J. KOZA, Lublin 1996, 197; K. CRACKNELL, S.J. WHITE, *An Introduction to Word Methodism*, Cambridge 2005, 141; R.P. HEITZENRATER, *Wesley and the People Called Methodists*, 41.

²⁰ Cyt. za: T. RUNYON, *The New Creation. John Wesley's Theology Today*, Nashville 1998, 44.

²¹ Por. *tamże*, 42-42.

²² *The Book of Discipline*, 47; *Księga dyscypliny*, 59.

²³ T. Runyon zauważa, że połączenie przez Wesleya protestanckiej emfazy kładzonej na *usprawiedliwienie* z katolickim eksponowaniem osobistego dążenia do doskonałości i *uświęcenia* wynika prawdopodobnie z lektury mistyków katolickich, szczególnie św. Tomasza à Kempis (którego *O naśladowaniu Chrystusa* Wesley przełożył i wydał w Oxfordzie). TENZE, *The New Creation*, 212-213.

²⁴ Por. T.A. CAMPBELL, M.T. BURNS, *Wesleyan Essentials in a Multicultural Society*, Nashville 2004, 78.

²⁵ Por. F. FROST, *Methodism*, w: *Dictionary of the Ecumenical Movement*, red. N. LOSSKY, J.M. BONINO, J. POBEE i INN., Geneva 2002², 753-756, tu: 754.

²⁶ Por. T.B. BRITAIN, *W co wierzą metodyści i dlaczego*, 65.

²⁷ *Tamże*, 66.

²⁸ Por. T.A. CAMPBELL, M.T. BURNS, *Wesleyan Essentials in a Multicultural Society*, 79.

Chociaż jednak „uświęcenie jest pracą, którą jedynie Bóg ma moc wykonać”²⁹, jako że nasze usilne starania nie są w stanie same tego dokonać, nie następuje ono bez naszego udziału. Mamy je przyjąć „poprzez upamiętanie i wiarę”, pozwalając Bogu „działać w nas tak, jak On sam chce”³⁰.

2. W dialogu katolicko-metodystycznym

Zagadnienie świętości Kościoła i powiązane z nim zagadnienie osobistej świętości chrześcijanina znalazło swe miejsce w doktrynalnym dialogu katolicko-metodystycznym, trwającym od 1966 r.³¹ Wspólna Komisja teologiczna wypracowała szereg *Raportów*, zawierających osiągnięcia pięcioletnich okresów pracy Komisji. Taką bowiem metodologię pracy przyjęła Wspólna Komisja Pomiędzy Kościołem Rzymskokatolickim i Światową Radą Metodystyczną. Zwyczajowo dokumenty te biorą nazwę od miasta, gdzie obradowała Światowa Rada Metodystyczna, której przedkładano raport Komisji. Kolejno ukazały się: Raport z Denver³² z 1971 r., Raport z Dublin³³ z 1976 r., Raport z Honolulu³⁴ z 1981 r., Raport z Nairobi³⁵ z 1986 r., Raport z Paryża³⁶ z 1991 r., Raport z Rio de Janeiro³⁷ z 1996 r. oraz Raport z Brighton³⁸ z 2001 r. Najnowszy Raport z Seulu, poświęcony został w całości tematyce eklezjologicznej, a autorzy nadali mu tytuł: *Łaska dana wam w Chrystusie. Katolicy i Metodysty rozważają dalej na temat Kościoła*³⁹.

²⁹ Por. T.B. BRITAIN, *W co wierzą metodyści i dlaczego*, 66.

³⁰ *Tamże*. Zob. M. JONES, *Growing in Grace and Holiness*, 159.

³¹ Powołano wtedy do życia The Joint Commission Between the Roman Catholic Church and the World Methodist Council (dalej: Komisja). Ogólne opracowanie nt. Dialogu katolicko-metodystycznego zob. A. NOSSOL, *Rola rzymskokatolicko-metodystycznego dialogu na tle innych rozmów ekumenicznych*, „*Studia Oecumenica*” 3 (2003), 5-19.

³² Denver Report, 1971 [dalej: DEN], w: *Growth in Agreement. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level*, red. H. MAYER, L. VISHNER, New York – Geneva 1984, 308-339.

³³ Dublin Report, 1976 [dalej: DUB], w: *Growth in Agreement*, 340-366.

³⁴ Honolulu Report, 1981 [dalej: HON], w: *Growth in Agreement*, 367-387.

³⁵ Nairobi Report, 1986, Towards a Statement on the Church [dalej: NAI], w: *Growth in Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998*, red. J. GROSS, H. MEYER, W. G. RUSCH, Geneva 2000, 583-596.

³⁶ Paris Report, 1991, The Apostolic Tradition [dalej: PAR], w: *Growth in Agreement II*, 597-618.

³⁷ Rio de Janeiro Report, 1996, *The Word of Life: A Statement on Revelation and Faith* [dalej: RIO], w: *Growth in Agreement II*, 618-646.

³⁸ Brighton Report, 2001, *Speaking the Truth in Love. Teaching Authority among Catholics and Methodists. Report of The Joint Commission Between The Roman Catholic Church and The World Methodist Council 1997-2001. Seventh Series*, New York 2001 [dalej: BRI].

³⁹ Seoul Report, 2006, *The Grace given You in Christ. Catholics and Methodists Reflect Further on the Church. Report of the International Commission for Dialogue between the Roman Catholic Church and the World Methodist Council* [dalej: SEO], Lake Junaluska 2006.

Pewną trudność w kolejnych turach dialogu stanowiła zauważalna nierównowaga pomiędzy stronami w formułowaniu doktryny. O ile bowiem rzymski katolicyzm przywykł do definicji doktrynalnych, o tyle metodyzm – choć przywiązany do swych doktrynalnych standardów – nie odczuwa wielkiej potrzeby ścisłego definiowania doktryny. Prowadzenie dialogu z katolikami zmusiło niejako stronę metodystyczną do dokonywania precyzacji doktrynalnych daleko bardziej posuniętych, niż zwyczajowo występuje to w obrębie wspólnot duchowych dziedziców Wesleya⁴⁰.

Wspólne stwierdzenia katolików i metodystów na temat Kościoła są niewątpliwą zasługą dialogu. W czasach Wesleya katolicy komentatorzy odmawiali wspólnotom metodystycznym kościelności⁴¹, zaś sam Wesley w Kościele rzymskokatolickim w jego ówczesnej formie nie potrafił odnaleźć czterech znamion Kościoła z nicejsko-konstantynopolińskiego *Credo*⁴². O ile ponadto Brytyjski Kościół Metodystyczny sam widział swe miejsce w „Świętym, Katolickim Kościele, który jest Ciałem Chrystusa”, o tyle inne wyznania kwalifikował jako „częściowe i niedoskonałe wcielenia nowotestamentalnego ideału”⁴³. Sam Wesley uważał Kościół Anglii (*Church of England*) za jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół w Anglii⁴⁴. Dialog naszych Wspólnot zaowocował wspólnym potwierdzeniem nicejsko-konstantynopolińskiego *Credo* i zawartych w nim not Kościoła⁴⁵. Razem katolicy i metodyści potwierdzają nicejsko-konstantynopolińskie wyznanie Kościoła, który jest jeden, święty, katolicki i apostołski⁴⁶. Te cztery znamiona Kościoła wspólnie uważane są za dary Boże, a także za znaki nieustannej Bożej obecności w Kościele, który będąc ludem pielgrzymującym już je posiada i jednocześnie do nich dąży⁴⁷.

Dokumenty dialogu katolicko-metodystycznego podejmują zagadnienie świętości Kościoła i świętości chrześcijanina. Świętość wymieniana jest przez Raport z Seulu jako jedno ze znamion Kościoła. Metodyści uznają, że świętość jest podstawą jedności i komunii kościelnej. Katolicy – stwierdza dokument – postępując za Symbolem Apostolskim wyznają wiarę w świętość Kościoła oraz w komunie świętych⁴⁸. Świętość dana przez Boga dotyczy Kościoła w każdym miejscu: „gdziekolwiek by się nie znajdował”⁴⁹, a wierzący uczestniczą w niej

⁴⁰ Por. D.M. CHAPMAN, *In Search of the Catholic Spirit. Methodists and Roman Catholics in Dialogue*, Peterborough 2004, 130.

⁴¹ SEO 23.

⁴² SEO 24.

⁴³ SEO 35, 112.

⁴⁴ SEO 17.

⁴⁵ BRI 12.

⁴⁶ SEO 65.

⁴⁷ RIO 70; SEO 66, 85, 95.

⁴⁸ SEO 5.

⁴⁹ SEO 2.

przez chrzest⁵⁰. Duch Święty jest wraz z Synem współzałożycielem Kościoła, stanowiąc principium jego uświęcania⁵¹. Kościół pochodzi z „samo-komunikowania się Boga”, który we wcieleniu przyjmuje udział w życiu rodzaju ludzkiego i temuż daje udział w swym życiu trynitarnym. Jest więc święty świętością Boga⁵², a wiara w Ducha Świętego i święty Kościół są wyrażane nierozłącznie począwszy od starożytnych chrzcielnych wyznań wiary⁵³.

Kościół nieustannie oczekuje jedności swych członków w miłości i modli się o to w liturgii, spodziewa się darów duchowych, które pomogą mu osiągnąć wyższy stopień świętości i bardziej widoczną pełnię katolickości, a także pragnie większej wierności świadectwu apostołskiemu⁵⁴. Powołanie do świętości jest nierozdzielne z powołaniem do „bycia Kościołem”⁵⁵. Świętość bowiem w rozumieniu tak katolickim, jak metodystycznym, nigdy nie jest sprawą tylko prywatną, lecz zawsze dotyka całej wspólnoty wierzących, która jest dla niej „środowiskiem naturalnym”⁵⁶. Jednocześnie dialogujące strony zgodnie potwierdzają, że Kościół zawsze był i jest wspólnotą świętych i grzeszników⁵⁷.

Według tradycji metodystycznej świętość Kościoła uwidacznia się w świętości jego członków. Metodyzm, powstając jako ruch odnowieniowy, nie tworzył odrębnej doktryny kościelnej, lecz skupił się na rozwijaniu osobistej świętości jako odpowiedzi na proklamację Ewangelii⁵⁸. John Wesley uważał, że Bóg powołał metodyzm do „rozprzestrzeniania biblijnej świętości (*scriptural holiness*) na całym świecie”⁵⁹. W rozumieniu metodystycznym świętość stanowi kryterium rozstrzygające o przynależności do Kościoła powszechnego, niezależnie od przyporządkowania do Kościoła wyznaniowego⁶⁰. Dlatego też jedność Kościoła postrzegana była przez metodystów w kategoriach „jedności w świętości”, zaś jedność strukturalna była stawiana na drugim planie⁶¹. Raport z Seulu wyraża przekonanie, że komunია kościelna zakłada współdzielenie darów udzielanych przez Boga Kościołowi, w tym też daru świętości⁶².

⁵⁰ PAR 65.

⁵¹ PAR 7, 29.

⁵² BRI 15.

⁵³ BRI 15, 29.

⁵⁴ BRI 28; SEO 60.

⁵⁵ SEO 56.

⁵⁶ NAI 23; RIO 113; BRI 37, 76; SEO 60. Por. *British Methodist Conference 1999. Called to Love and Praise: The Nature of the Christian Church in Methodist Experience and Practice*, [dalej: CLP], Peterborough 1999, 4.3.9.

⁵⁷ BRI 37.

⁵⁸ SEO 17, 101.

⁵⁹ SEO 114. Por. *The Book of Discipline*, 43; *Księga dyscypliny*, 54.

⁶⁰ SEO 17.

⁶¹ SEO 17.

⁶² SEO 63. Raport z Seulu zaznacza przy tym, że katolicy i metodyści nie doszli jeszcze do zgody, które dary Boże są istotowe w dziedzinie doktryny, sakramentów i ustroju kościelnego

Wspólne dla katolików i metodystów jest również przekonanie, że odnowa Kościoła dzięki przepowiadaniu biblijnej świętości może przysłużyć się wspólnemu celowi, jakim jest jedność chrześcijan⁶³. Świętość bowiem, rozumiana jako nabożność, jest nierozłącznie związana z jednością, jedność zaś przybiera kształt komunii⁶⁴.

Ideał osobistego uświęcania i wzrostu w świętości poprzez codzienne życie w Chrystusie stanowią jeden ze wspólnych fundamentów życia chrześcijańskiego w katolicyzmie i metodyzmie⁶⁵. Metodyzm kładzie nacisk na osobiste doświadczenie przez chrześcijanina spotkania z osobą Jezusa Chrystusa i Jego zbawiającą miłością⁶⁶. Duch Święty, który komunikuje człowiekowi „przemieniającą miłość Boga”, działa w sercach poszczególnych wierzących i całych wspólnot, dając im odnowę i nawrócenie z grzechów, prowadząc do świętości⁶⁷. Typowa forma pobożności metodystów, Boskie „zapewnienie” o odpuszczeniu grzechów (*assurance of pardon*⁶⁸), mogłaby również wzbogacić duchowość i sprawowanie kultu przez katolików⁶⁹. Katolicy i metodyści zgadzają się co do tego, że świętość na wzór biblijny obejmuje nie tylko osobistą pobożność, lecz także czynną miłość bliźniego, dążenie do sprawiedliwości społecznej i odnowienia świata⁷⁰, bowiem uświęcenie jest procesem, który prowadzi do doskonałej miłości⁷¹. Wzrost w świętości najowocniej jednak uzyskuje chrześcijanin poprzez udzielanie „odpowiedzi wiary czynnej w miłości”, te natomiast Chrystus udziela nam najpełniej poprzez sakramenty, jako „gwarantowane środki łaski”⁷². Świętość życia jest też najlepszym probierzem owocności wiary⁷³, a także swoistym kryterium potwierdzającym istnienie prawdy w procesie interpretacji i rozwoju

⁶³ SEO 42.

⁶⁴ SEO 122.

⁶⁵ DEN 7, 52, 53; DUB 26.

⁶⁶ SEO 118.

⁶⁷ SEO 59.

⁶⁸ Zgodnie z historycznym nauczaniem metodystów, gdy osoba jest usprawiedliwiona (*justified*), doświadcza danej przez Boga pewności przebaczenia grzechów (*assurance of pardon*). Zob. T.E. CAMPBELL, *Methodist Doctrine*, 56-58.

⁶⁹ SEO 120.

⁷⁰ SEO 69.

⁷¹ HON 18.

⁷² NAI 16; RIO 104; BRI 56. Łaska Boża, wedle nauki metodystycznej, płynie do człowieka i udziela mu się w sposób zwyczajny poprzez swego rodzaju ustanowione przez Boga „kanały”, czyli środki łaski, wśród których poczesne miejsce zajmują sakramenty Kościoła. Por. T.E. CAMPBELL, *Methodist Doctrine*, 70-71. Wesley określał środki łaski jako „[...] zewnętrzne znaki, słowa czy działania ustanowione przez Boga, a wyznaczone jako zwyczajne sposoby, dzięki którym Bóg mógłby udzielać ludziom uprzedzającej, usprawiedliwiającej czy uświęcającej łaski” *Kazanie szesnaste. Środki łaski II,1*, w: J. WESLEY, *Poucz mnie o tym, czego nie wiem. Zbiór kazań*, Warszawa 2001, 177.

⁷³ RIO 46, 60, 61.

doktryny: owoce świętości potwierdzają prawdziwość drogi obranej przez dane wyznanie⁷⁴.

Warto odnotować, iż metodyści widzą w Kościele rzymskokatolickim przywiązanie do wyznawanych przez siebie wartości, takich jak: regularny udział w aktach kultu i środkach łaski, częste przystępowanie do Komunii Świętej, zaangażowanie w chrzest całej wspólnoty wierzących, wysoki szacunek dla wyświęconych szafarzy, osobistą świętość będącą darem i działaniem Ducha Świętego oraz uświęceniem przez udział w Boskiej naturze, a wreszcie zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości i pokoju, co metodyści określają mianem „świętości społecznej”⁷⁵.

Katolicy i metodyści razem podzielają też – według Raportu z Seulu – rozumienie świętości, która implikuje nawrócenie i przemianę, jak też konieczność kooperacji z łaską Bożą⁷⁶. Tak sformułowany pogląd znosi, wydawało by się, reformacyjną kontrowersję na temat współpracy z łaską. Gdy dodać do tego wspólne przekonanie o działaniu Boga poprzez wspólnotę Kościoła, to – stwierdza Komisja Katolicko-Methodystyczna – można z tych przekonań uczynić fundament dla pogłębionego wspólnego badania idei sakramentalności⁷⁷.

Różnie akcentowane i wyrażane, lecz tak samo cenione przez katolików i metodystów jest świadectwo wiary wybitnych chrześcijan. John i Charles Wesley’owie, założyciele metodyzmu, mogliby stać się wspólnymi dla katolików i metodystów „bohaterami wiary chrześcijańskiej”⁷⁸. Szczególnie bliski sercu katolików jest nacisk kładziony przez Johna Wesleya na częste przyjmowanie Komunii Świętej. Poszukiwanie osobistej świętości i zaangażowanie na rzecz misji, a także komunია życia w Chrystusie, to elementy jednakowo drogie katolikom i metodystom i w jakiś sposób nawet stanowią odbicie naszej przyszłej jedności⁷⁹. Świętość należy do natury i misji Kościoła, które są od siebie nierozłączne⁸⁰, natomiast struktury Kościoła powinny skutecznie służyć świętości jego członków, a także jego misji⁸¹.

* * *

⁷⁴ RIO 60. Tę zdolność do przynoszenia owocu wiary Wesley nazywał „chodzeniem tak, jak chodził Chrystus” *Tamże*.

⁷⁵ SEO 110.

⁷⁶ SEO 123.

⁷⁷ SEO 123.

⁷⁸ SEO 127 (por. 41, 156, 157). W wyrażeniu tym widać poszukiwanie przez Komisję dialogu nowego, ponadkonfesyjnego języka. Katolicy w takich przypadkach zwykli mówić o ludziach świętych, metodyści jednak zachowują poreformacyjną ostrożność wobec kultu świętych i nie mają zwyczaju ogłaszania kogokolwiek świętym.

⁷⁹ RIO 81; SEO 121, 122, 137b.

⁸⁰ RIO 9, 123; BRI 48; SEO 73, 101.

⁸¹ SEO 101. Por. CLP 4.7.10; JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, 43.

Dzięki od lat prowadzonemu dialogowi ekumenicznemu katolicy i metodyści odkrywają coraz więcej zbieżności i wspólnych elementów w życiu i doktrynie swych wyznań. Osiągnięty w dialogu stopień uzgodnienia na temat świętości Kościoła i osobistej świętości chrześcijanina należy uznać za bardzo wysoki. Szczególnie cennym wydaje się wskazanie na najgłębsze chrześcijańskie motywy dążenia do świętości w świecie, który proponuje różne formy samodoskonalenia i podnoszenia umysłowych i fizycznych umiejętności. Nadanie tym dążeniom wymiaru moralnego poprzez odniesienie do Boga wskazuje tak katolikom, jak metodystom drogę uświęcenia: to poddanie się „przemieniającej miłości Boga”⁸². Na tej drodze święty Kościół grzeszników coraz bardziej przeobraża się w Kościół świętych chrześcijan.

Holiness of the Church and of a Christian in the Methodist Doctrine and in the Roman Catholic-Methodist Dialogue

Summary

Methodists as well as Catholics profess the Creed of Nicene-Constantinople where the Church is defined as „One, Holy, Catholic and Apostolic”. According to the Methodist doctrine the Church is holy by the given from God holiness of its members. The holiness of the Church is based on God’s justifying grace enabling a Christian gaining maturity in faith. This process begins with the „new birth” given by God’s sanctifying grace.

The question of the holiness of the Church and of a Christian was one of the subjects of the Roman Catholic-Methodist dialogue on the world level. In several Reports the Joint Commission agreed in a substantial way as to the understanding of holiness among Catholics and Methodists. The path of sanctification for all Christians leads – according to the Commission – by receiving „God’s transforming love” Catholics and Methodists do understand holiness in a very common way, though they usually express it different traditional formulations.

⁸² SEO 59.